

שיח ושיג בפרשה

אָמַר וְאָמַרְתָּ - להזהיר גדולים על הקטנים

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְעַמּוּי" (כ"א, א').

הקשו המפרשים, מדוע כפלה התורה וכתבה " אמר " " וְאָמַרְתָּ " , די היה לומר: " וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן " ?

ועוד מקשים: לכאורה היתה התורה צריכה לכתוב: " בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים " , ומדוע הפכה התורה את הסדר וכתבה " הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן " ? ומבאר רש"י, וזה לשונו: " אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים",

הפשט הוא, ישנו חיוב על הגדולים להשגיח ולהזהיר את הקטנים לפרוש מכל איסור.

ויש שדייקו בלשון רש"י מזה שכתב "להזהיר גדולים על הקטנים", ולא כתב "להזהיר גדולים את הקטנים", משמע שהתכוון שהגדולים משפיעים "על" הקטנים, וביאור המילה "להזהיר" אינו מלשון "אזהרה" אלא מלשון "זוהר", כמו " מְזַהֲרִים כְּזֹהֵר הַקִּיעַ " , והביאור הוא, שהגדולים צריכים לשדר בהתנהגותם "זוהר" ו"אור" ולהוות דוגמא אישית שילמדו הילדים ממעשיהם, ויגדלו על אדני התורה והיראה.

ללא דוגמא אישית - מִשְׁפָּטְךָ אֵתָה חֲרָצְתָּ

ומסופר בשם מרן בעל הבן איש חי, מעשה בילד אחד שחזר מהתלמוד תורה לביתו, ואימו הגישה לו לחם לאכול ובקשה ממנו שיטול ידיו ויברך כדון, אך הוא סירב ואכל ללא נטילת ידיים, חרף הפצרותיה של אימו.

אמרה לו אמו שכשיבוא אביו היא תספר לו מה שעשה. אותו האב בעצמו לא הקפיד כל כך על נטילת ידיים ועל ברכה, כך שלא היווה דוגמא אישית במעשיו לבנו.

כשהגיע האב, סיפרה לו אשתו את הדברים.

האב כעס על בנו וביקש להענישו, והביא מקל להכותו, הוא החזיק את ידו של בנו בתוך ידו שלו, ובידו השניה הרים את המקל להכותו,

אך הבן שפחד מהמכה סילק מיד את ידו אחורנית, והאב קיבל את המכה, ונתמלא כעס על חוצפתו של בנו.

אמר לו הבן הפיקח: ראה נא אבא, מדוע אתה צועק? המקל צודק !!

הרי חרצת את משפטך בעצמך, שכן קבעת שמי שלא נוטל את ידיו לפני האוכל ראוי לקבל מכה במקל, והרי אתה עצמך לא נוטל ידיך לפני הסעודה, ולכן קיבלת את העונש המגיע לך על פי דבריך שלך. ממעשה זה ילמד כל אדם שחינוך הילדים מתחיל בהתנהגות שלו בעצמו, וללא דוגמא אישית, אין אדם יכול לחנך את בניו, ועל זה נאמר "מִשְׁפָּטְךָ אֵתָה חֲרָצְתָּ" (מלכים א' כ, מ).

(קול צופייד – הרב מרדכי אליהו זצ"ל)

ישראל לסגולתו

סגלה לחלי המדבק ולמגפה

בְּסֵפֶר שׁוֹמֵר אֲמוּנִים (במהדורה החדשה עמ' רס"ד) הֵבִיא בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל, שְׂפָאֶשֶׁר יֵשׁ חֵס וְחִלְלֵה דְבָר בְּעִיר - אֵין יְכוּל לְשַׁלֵּט רַק בְּאֵלוֹ שְׂיֵשׁ לָהֶם פֶּחַד, אֲבָל בְּאֵלוֹ שְׂמִתְחַזְּקִים בְּלִבָּם בְּבִטְחוֹנָם בְּה' וּמִתְגַּבְּרִים עַל הַפֶּחַד, אֵין שׁוּם דְבָר רַע יְכוּל לְשַׁלֵּט בָּהֶם, וְעוֹד הֵבִיא שֵׁם בְּשֵׁם סֵפֶר "תּוֹרַת נְתָן" (פרשת "ויחי") וז"ל:

וּלְכֵן צָרִיךְ גַּם כֵּן לְזַהֵר שְׂלֵא לְהִתְיַרָא בְּשַׁעַת הַדְבָר וְהַמְגַפָּה רַח"ל מִס"מ וְחִלּוּתָיו, אֲלֵא לְהִתְפַּלֵּל לַה' וְהוּא יַעֲנֵם, כִּי הַמִּתְיַרָא מִלְּפָנָיו, הוּא נוֹתֵן לוֹ כֹּחַ וְגִבּוֹרָה לְהִתְגַּבֵּר בַּמְגַפָּה בְּר מֵינֵן, אֲלֵא "חֲבִי כְמַעַט-רַגַע עַד-יַעֲבֹר-זַעַם", וְיַעֲסֹק תְּמִיד בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת וְיִתְבַטֵּל מוֹתָנָא מַעֲלָמָא.

אם כן העצה להנצל ממגפה או מחללים המדבקים רח"ל להתחזק באמונה ובטחון שישנה השגחה פרטית על כל אחד ואחד ואין בני אדם מפקרים להמקרה והטבע חלילה ולא יפחד כלל, ובזה ישמר מן השמים לבל יוכלו לשלט עליו כחות המזיקין.

(הרב יעקב ישראל לוגאסי)

אמת

לא. מי שרוצה לסור מרע, ורוצה שאין אמת בעולם, עושה עצמו כשוטה.

המשך - מי נקרא אורח

ועל כל פנים בנדון דידן, המזמין הורים לביתו או שבאים מאליהם לביתו להיות שם בשבת וכדומה, יש בזה מצוה גדולה של כבוד אב ואם, ומצוה להאכילם ולהשקותם אפילו שהם בביתם והוא הדין כשהם בביתו, שמצוה לכבדם בכל הכבוד האפשרי, ואין זה מדין אורחים או צדקה, אלא מדין כיבוד הורים שאין לך מצוה גדולה מזו, ולכן אין הבדל אם הם באותה העיר או שבאו מעיר אחרת.

ולכן אם באו לשבות אצלו בשבת, מצוה גדולה הוא לכבדם, ויכול לקיים בכל היום כמה מצוות של כבוד. והמארח אדם זר בביתו, יש לו רק מצוה אחת של הכנסת אורחים. אבל כשמזמין את הוריו, מקיים מצוה בכל עת וכל שעה, ואין נפקא מינא אם קיימא לן המזמין בני עירו נמי הוה בכלל אורח או לא. וזה פשוט. ע"כ.

לא להרבות רעים בביתו

אף שנתבאר שיש מצוה גדולה להכניס אורחים, מכל מקום אל ירבה האדם רעים בתוך ביתו כדי לצחוק ולדבר עימהם בהבלי העולם הזה, ועל כיוצא בזה נאמר בתהילים: "וּבְמוֹשֵׁב לְצִיָּים לֹא יִשָּׁב".

כפי שאמרו בגמרא ברכות (סג.): לעולם אל ירבה אדם רעים בתוך ביתו. וראה מה שכתב בזה בספר כף החיים פלאגי (פרק ה אות יב). וידוע על כמה בתים שנהרסו בגלל אותם חברים שהיו פוקדים את הבית לעיתים קרובות, ונוצר קשר בין החבר לאשת בעל הבית, ואחריתו של אותו בית עדי אבד. רח"ל. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

ארבע מיתות

מעשה נורא על ענין ארבע מיתות בית דין פעם אחת היה ליצן אחד ותמיד היה מתלוצץ ומצחק את הבריות ומוזה היה מתפרנס. במוצאי שבת ט"ו התרנינו לבריאת העולם קרא עשיר אחד ספרדי לליצן לבוא אליו לביתו כדי לבלות הזמן בצחוק ובשמחה, וילך אליו, ויושב אותו העשיר ליד השולחן יחד עם כל בני ביתו, והתחיל להשתכר ולהצחיק אותם, והנה לקח חתיכת דג מטוגנת והתחיל לאכול אותה, ובתוך הדג היתה עצם אחת וכאשר אכל את חתיכת הדג עמד העצם בגרונו ונחנק ומת.

והעשיר ובני ביתו פחדו לגלות על ידי מה מת הליצן הזה מכיון שחששו שמא יעלילו עליהם ויאמרו הרגוהו, מה עשו? לידם בקומה השניה היה גר רופא, לקחו את המת על שכמם בזמן חצות לילה והעמידוהו ליד דלתו של הרופא ודפקו על הדלת וברחו ועזבו את המת נשען ליד-הדלת. וכאשר פתח הרופא את הדלת וראה אותו חשב שהוא חי ושאל אותו מה הוא רוצה? ומפני שהיה חושך נכשל רגלו של הרופא ברגלו של המת ונתגלגלו שניהם מהמדרגות למטה, מקול החבטה שהיתה, יצאו אשתו ובניו של הרופא לראות מה קרה וראו שהליצן מת והרופא חשב שעל ידו מת ומרוב הפחד לקחו על שכמו אל השוק והעמידו בקרן זוית אחת נשען על הכותל וברח, וממול אותו מקום היו עובדים יחד חייט אחד עם משרתו, ויצא המשרת לחוץ והנה רואה הוא לפניו בן אדם עומד בקרן-זוית וחשב שזה גנב נכנס חזרה אל החנות לקח משם מהגף חס וצעק עליו שיסתלק ומשלא ענה לו זרק עליו את המגהץ, ויפול הליצן ארצה.

ויאמר החיט למשרתו מה עשית? הרגת נפש אחת מישראל, תכף לקחו את ההרוג והוליכו אותו מעט יותר למטה מהחנות והעמידוהו ליד כותל אחר וברחו על נפשם טרם שיבואו שומרי הלילה. והנה עבר שם שיכור אחד שהיה ידוע כשיכור המועד של כל העיר והיה בידו בקבוק מלא שיכר, והשיכור חשב שזה חי, צעק עליו ואמר לו גנב מה אתה רוצה כאן? לך מפה! וחזר ואמר לו כדברים האלה פעם פעמים וראה שהוא לא זז משם, זרק את הבקבוק על ראשו, באותו רגע עברו שם שומרי הלילה וראו איך שזרק עליו את הבקבוק. חשבו שהוא הרג אותו ותכף אסרו את השיכור ואחר שבוע ימים יצא משפטו לתליה, וחוק הממשלה היה באותו הזמן לפרסם במודעות שביום פלוני מוציאים להורג את פלוני באשמה פלונית.

העשיר הנזכר עבר ברחוב וראה את המודעה תכף הלך לביתו ואמר לאשתו, את הרגת את הנפש ולא השיכור ואסור שבגללך ישפך דם נקי מישראל ולא יהיה לך חלק לעולם הבא, ולכן יותר טוב שתמסרי את עצמך על האמת ומיתתך תהיה כפרתך, ואם לא תמסרי את עצמך אני אמסור אותך. והנה שמעו השכנים ובאו אמרו לה גם כן כדברים האלה שאסור שבגללך יהרג עוד נפש מישראל, וגם הרופא ראה את המודעה הזו, תכף שלח וקרא לאשתו ובניו ואמר להם אתם יודעים שאני הרגתי אותו, ולא השיכור ואפילו שהרגתי אותו שלא בכונה סוף סוף אני שגרמתי למיתתו ולכן אני מוכרח למסור את עצמי ולאחר מותי יהיה לי חלק באלוקי ישראל.

והנה נעשתה מהומה גדולה בבית הרופא כי בני ביתו לא רצו לתת לו ללכת למסור את עצמו, ובינתיים נעשו צעקות עד שנשמע הדבר לממשלה ולקחו את הרופא. וכאשר ראה החייט את הפרסום של הממשלה קרא למשרתו ואמר לו: הקדוש ברוך הוא ואני יודעים שאתה הרגת אותו על ידי המגהץ החם שנתת בו ואם היה בית דין קיים היית חייב מיתה על ידי משפט-הסנהדרין, ולכן עליך למסור עצמך ועל ידי כך מיתתך תהיה כפרתך ולא תגרום מיתת אחרים וישארו בניו של זה יתומים ואשתו אלמנה. ובקיצור נאספו כולם במשפט הגדול וכולם הודו על האמת. האשה אמרה שנהרג על ידה בחניקה, והרופא אמר שנהרג על ידו על ידי גלגול שנתגלגלו והינו סקילה, ומשרת החייט אומר שנהרג על ידו על ידי שריפה, והשיכור צעק ואמר שהוא הרג אותו על ידי הבקבוק ושבר את ראשו וכאשר ראו בבית המשפט הגדול את המעשה המשונה והפלא הזה הבינו שאף אחד לא הרג אותו אלא על ידי עונותיו נעשו לו כל הדברים האלה ופטרו את כולם. כלומר למדים מכאן שאף על פי שחרב בית המקדש וארבע מיתות בית דין בטלו, דין ארבע מיתות בידי שמים לא בטל.

(אהבת חיים)